

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Navajoa fickeisenii Backbg.

Foto: Th. Neutelings

**59ste JAARGANG
NO. 1
JANUARI 1980**

INTRODUCTIE VAN HET JAAR 1980

Een introductie van een nieuw jaar begint meestal met een herdenking van het oude, al was het maar voor het aanloopje. Het zou ditmaal een grote aanloop kunnen zijn al ware het slechts omdat er zoveel is gebeurd.

Het heeft geen zin om de feiten te verbloemen; ze zijn gebeurd en ieder kent ze. Maar het heeft ook geen zin om te treuren. Immers "alle dingen zullen medewerken ten goede", wanneer men slechts bereid is om van het gebeurde te leren. We worden er wijzer door. Wat tot grote tevredenheid kan stemmen is dat onze vereniging tegen de gebeurtenissen bestand is gebleken. Er zijn geen ongelukken gebeurd. Dit mag als bewijs gelden dat de vereniging is gerijpt, geleerd heeft van vroegere moeilijkheden.

Nu het jaar 1980. Zoals het ernaar uitziet zullen we nieuwe statuten krijgen, waarnaar we hopelijk niet al te veel naar zullen kijken. Maar ze moeten er nu eenmaal zijn. We krijgen naar we hopen ook weer een nieuwe voorzitter en wel een die door de Algemene Vergadering is gekozen. Ook zullen we de uitgave beleven van het Discoboek, de eerste grote onderneming van de vereniging. Wat we niet zullen beleven is een verdere groei van onze vereniging. Het schijnt dat het ledental zich niet verder zal uitbreiden. Des te meer aanleiding om ons bezig te houden met de leden die we hebben, ze aan de vereniging te binden, ze tot echte cactuskenners op te voegen. Daar liggen nog grote terreinen braak. Een taak ligt hier voor ieder van ons. Een cactusverzameling leidt zo snel tot een hobby die men geheel in zijn eentje beoefent. Maar hoeveel rijker kan men worden indien men zijn verworvenheden zijn kennis, met anderen kan delen, vooral wanneer die anderen jongeren zijn, die dorsten naar kennis. Laten we met goede voornemens het jaar 1980 ingaan. Ik wens U allen een zegenrijk cactusjaar.

L. van Kampen, wnd. voorzitter

VAN DE REDACTIE

Het jaar 1979 is weer voorbij en het is goed eens terug te kijken naar wat er zoal gebeurd is met ons tijdschrift. Allereerst de overgang van boekdruk naar offset. Misschien was dit uiterlijk niet zo'n grote wijziging, maar voor de redactie bracht dit wel enkele moeilijkheden met zich mee, o.a. dat eerst de oude kopij moest worden opgemaakt. Een andere nieuwigheid was het invoeren van een tweede kleurenplaat. Men zal er in de toekomst niet omheen kunnen het aantal kleurenplaten uit te breiden. Overal, ook in onze zusterijdschriften, op het gebied van de succulenten, zien wij het aantal kleurenfoto's toenemen. Het is dan ook een vurige wens van de redactie het aantal kleurplaten te kunnen vergroten. Maar ja, het moet financieel ook mogelijk zijn! Het aantal bladzijden van ons tijdschrift bedroeg in 1979 320 zonder het gele inlegvel. Weer meer dan het jaar tevoren, wat ook te danken is aan het jubileum-nummer van november. Toch is het niet te verwachten dat in de toekomst het aantal bladzijden nog veel zal toenemen. Het zal wel om dit aantal bladzijden blijven draaien. Wat de

inhoud betreft: de rubriek Tijdschriften kwam in 1979 goed op gang. Aan de vele reacties hierop, blijkt wel dat deze rubriek in een behoefte voorziet. Jammer is het dat de rubriek Ongeregeld... maar wel goed, aan bloedarmoede lijdt: er is heel weinig kopij voor binnen gekomen. Terwijl het een rubriek is, die uitstekend geschikt is voor beginnende leden. Trouwens beginners komen wel wat te kort in ons maandblad. De redactie probeert daar wel wat aan te doen, maar dat loopt niet zo vlot. Zoals zoveel dingen duurt het langer dan men denkt.

Zoals de meeste lezers wel gezien hebben was het novembernummer het nummer voor ons 60-jarig jubileum. Vele bekende namen in de succulenten liefhebberij waren zo vriendelijk voor ons jubileum-nummer een bijdrage te sturen. Wij zijn hen daar zeer dankbaar voor. Onder de buitenlanders noemen wij de heren W. Rausch, de bekende Lobivia-specialist, die in ons blad geregeld nieuwbeschrijvingen publiceert, G. Königs, deskundige op het gebied van Parodia's en Disco's en waarvan wij hopen dat hij nog meer in Succulenta zal schrijven, A. Lau uit Mexico, befaamd om zijn reisverhalen en zijn vele nieuwe ontdekkingen op het gebied van de cactussen, H. Krainz, een van de bekendste namen uit de oudere generatie succulentenkenners, W. Cullmann, eveneens aan alle cactusliefhebbers bekend, ook door zijn boek, en mevr. H. Hartmann uit Hamburg, specialiste op het gebied van de Z. Afrikaanse succulenten. Onze vroegere secretaris schreef een geschiedenis van onze vereniging, waarvan de eerste aflevering in het novembernummer verscheen, daarbij werd als illustratie het derde nummer van Succulenta van september 1919 geplaatst. Zoals U ziet bestond het uit 4 pagina's. Niet vergeten mag worden de Nestor van onze succulenten hobby de heer B.K. Boom die begon met zijn uitvoering artikel over de Crassula's. Twee van onze bekendste specialisten, tevens trouwe medewerkers aan ons blad, de heren A.J. Brederoo en J.C. van Keppel, droegen eveneens aan ons jubileumnummer bij. Nogmaals aan al deze schrijvers onze hartelijke dank.

Terugkijkend op 1979 is natuurlijk de redactie niet voldaan over alles wat het blad betreft. Ergernissen zijn haar niet bespaard gebleven. Ergernissen b.v. bij het afdrukken van foto's die niet aan de verwachtingen beantwoorden, drukfouten die zijn blijven staan. Nog steeds is het teveel haastwerk, waardoor niet genoeg afstand genomen kan worden. De eisen waaraan voldaan moet worden zijn vrij hoog, leden verlangen een professioneel blad. Maar de middelen om dat te bereiken zijn niet altijd aanwezig. Het bestuur en de redactie proberen daarin verbetering te brengen o.a. door het uitbreiden van de redactie. Aan al de medewerkers aan ons blad, die er uiteindelijk voor gezorgd hebben door hun activiteit, dat Succulenta kon verschijnen, brengen wij onze dank. Wij hopen dat ze ook dit jaar hun medewerking blijven geven. Wij herhalen, dat wij al meer geschreven hebben, Succulenta is een blad voor onze leden. U moet het blad vullen. Daarom is de redactie altijd blij met uw op- en aanmerkingen en bijdragen tot in standhouding en verbetering van ons blad. Rest ons nog alle lezers veel voorspoed in het nieuwe jaar toe te wensen!

De redactie

Navajoa fickeisenii Backbg.

TH.M.W. NEUTELINGS

In 1976 kwam ik meer bij toeval in een zogenaamd tuincentrum, waarin als bij-artikel een aantal min of meer obligate cactussen te koop stonden aangeboden. Daartussen ontdekte ik als eenling een cactusje, geënt op een jusbertii-onderstam, dat in het bezit was van een steeketiket, waarop de overigens verkeerdt gespelde naam *Navajoa maia* geschreven stond. Deze naam zei mij toen niet bijzonder veel. Maar de mooie bedoorning van het ca. 4 cm hoge en 3 cm brede gevalletje deed mij besluiten het te kopen.

Het bleek een soort van een geslacht te zijn, waarover voor mij als doorsnee liefhebber weinig literatuur beschikbaar was. In de oudere jaargangen van ons maandblad tot 1972 (verder kon ik niet) was de *Navajoa* nimmer ter sprake gekomen (en overigens tot heden ook nog niet).

W. Cullmann behandelt in zijn werk "Kakteen" dit geslacht met een opmerking van nog geen regel lang. Namelijk dat dit geslacht als een synoniem of als een subgeslacht van *Toumeyia* gezien moet worden. Veel wijzer werd ik er niet van. Wel is het zo dat op het eerste gezicht deze *Navajoa* op de *Toumeyia papyracantha* lijkt, maar bij nadere vergelijking zijn er toch zeer beduidende verschillen door de opmerkelijke liefhebber waar te nemen. De bedoorning van de laatstgenoemde is zacht en papierachtig. Die van mijn *Navajoa* stug en bij aanraking prikkend.

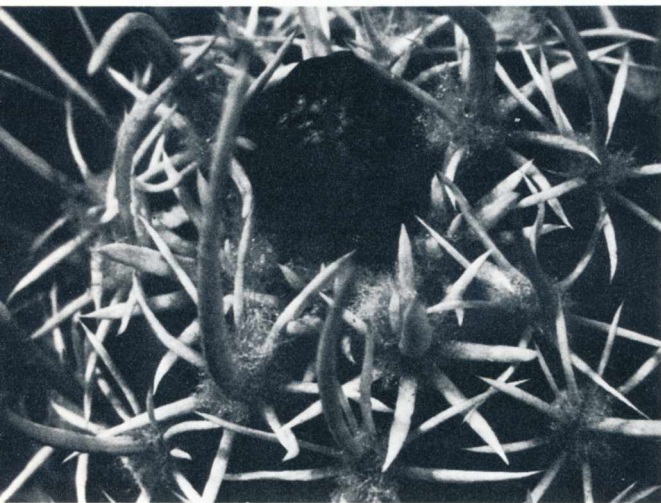
Het voor mij merkwaaardige feit deed zich, al verder gaandeweg zo zoekende, voor dat in de wassende stroom van populaire cactusboeken nergens iets van dit geslacht gewag werd gemaakt. En dan wordt het voor de liefhebber bepaald moeilijk om te gaan bepalen, wat voor een soort verzorging zo'n plant nu wenst, hoe en wanneer het pleegt te bloeien, wat voor een soort rust deze nodig heeft enz.

Totdat ik Backeberg's Kakteenlexikon in mijn bezit kreeg en eindelijk wat meer gegevens aantrof. *Navajoa maia* is volgens Backeberg een ongeldige naam (nomen nudum), die gegeven wordt aan exemplaren van *N. fickeisenii*, waarvan de middendoorn ontbreekt. Hij beschouwt de *maia* derhalve als een variëteit of als een vorm ervan. In Werner Rauh's boek getiteld: "Kakteen an ihren Standorten" (Cactussen op hun standplaatsen), dat zojuist verschenen is, blijkt dat de Amerikaanse schrijver L. Benson het geslacht *Navajoa* heeft ondergebracht onder het reeds bestaande geslacht *Pediocactus* Br. & R. De indeling van de ex-*Navajo*soorten luidt daarin (blz. 186) als volgt: *P. peeblesianus* var. *peeblesianus*, *P. peeblesianus* var. *fickeiseniae* en *P. peeblesianus* var. *maianus*. En nu we toch het genus *Pediocactus* aangestipt hebben, L. Benson heeft daaronder, naast *Navajoa*, nog de volgende geslachten ingedeeld: *Utahia*, *Pilocanthus* en *Toumeyia*. Als slotopmerking over dat geslacht in algemeenheid weet W. Rauh nog te vertellen, dat het cultiveren, ja zelfs geënt, van *Pediocactus*soorten zelden tot resultaat leidt. Hierbij plaats ik voorlopig een vraagteken. Mijn exemplaar bezit 5-8 randdoorns, grijswit en 3-10 mm lang. De middendoorn is beduidend langer, tot 20 mm, hoornkleurig tot wit met naar de voet toe een wat lichtbruine verkleuring. De middendoorns van alle, hoger aan het plantelichaam gezeten areolen krommen zich met de punt over het centrale groeipunt van de plant heen, zodat de kop volledig aan het zicht onttrokken wordt. De pluizige, overwegend bruinkleurige wol op de jonge areolen verhogen de charme van deze cactus.

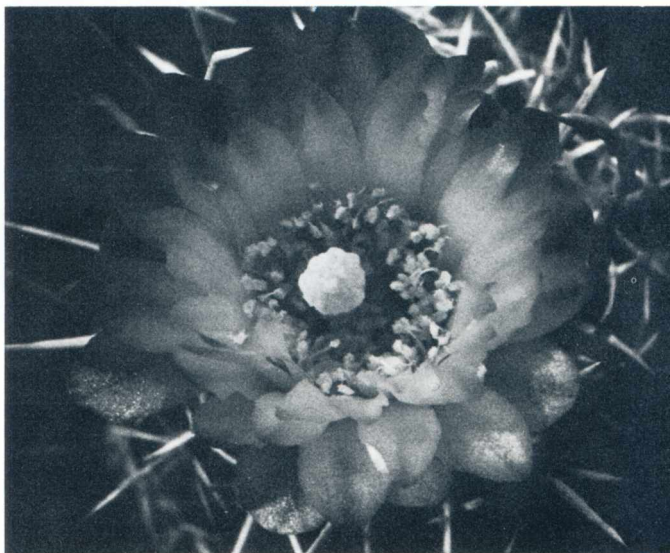
Op 1 april j.l. verhuisde mijn cactuscollectie van de zolder naar de kas, die vanwege het barre winterweer niet eerder gereed gekomen was. Ik bezorgde mijn *N. fickeisenii* het zonnigste plekje erin en dat werd kennelijk in dank afgenomen. Want op 22 april daaropvolgend ontwaarde ik een minuscuul klein bloemknopje in de kruin van de plant. Het bijgaande fotorelaas geeft precies aan de diverse stadia van de groei van deze bloemknop, tot op de datum van openspringen op 13 mei.

Ondanks de vrij hoge temperatuur in de kas overdag van gemiddeld 39°C in

Opname 30.4.1979: In één week tijd wist zich de bloemknop aan het harde doornkleed te ontworstelen.

Opname 13.5.1979: Bovenaanzicht van de bloem in detail. De bloemdekbladen van de binnenste ring zijn minder lang dan die van de buitenste ring.

Opname 13.5.1979: In de morgenuren deed de zon de knop voor het eerst openen.

Zie plaat op voorblad, opname 13.5.1979: Duidelijk is te zien dat de bloem in het geheel geen last heeft van de stijve bedoorning en zich derhalve in volle pracht kan openen.

Foto's van de schrijver.

de periode 13-20 mei heeft die ene bloem een week lang gebloeid. De kleur van de bloem is lichtgeel, welke tint met de dag wat lichter wordt. De buitenste bloemdekbladen hebben aan de onderzijde een roodbruine middenstreep. De buitenste bloemdekbladen hebben aan de onderzijde een roodbruine middenstreep. De bloem had een doorsnee van bijna 30 mm. Een duidelijke bloembuis ontbreekt bij deze soort.

Na de bloei hield ook weer de groei geleidelijkaan op. Nu, half juli, meet het 35 mm Ø en 45 mm hoog. Het is dus kennelijk een bijzonder langzame groeier. Dat blijkt ook wel uit het gedrag van de soortgenoten in de vrije natuur. Volgens de mededelingen van Backeberg, waar deze soort groeit op de noordflank van de Colorado Grand Canyon in de staat Arizona, trekt het zich voor 2/3 deel van het plantelichaam in de grond terug.

Het geslacht *Navajoa* kent nog één andere soort, te weten *Navajoa peeblesiana* Croiz., dat ik tot heden nog nimmer gezien heb.

Uit ervaring kan ik rustig vertellen dat ik geen problemen met dit fraaie cactusje mocht ondervinden. Het staat, zoals reeds gezegd, op een onderstam van *E. jusbertii* van amper 5 cm lang en 2½ cm breed. Het verdraagt gemakkelijk een koele overwintering.

Ik hoop dat dit artikeltje ertoe mag bijdragen dat het in onze liefhebberijverzamelingen wat frequenter zal gaan voorkomen. De schoonheid van het plantelichaam qua bedorning en ook wat bloei van dit Amerikaantje betreft, geven daartoe de nodige redenen. Spruiten heeft het tot dusver nog niet gegeven, iets waarin *Toumeya papyracantha* bijzonder productief is. Misschien dat er lezers onder ons zijn die zaai- en cultuurerfaring op eigen wortel hebben?

Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal

60 JAAR SUCCULENTA (III)

J. DE GAST

Na veel moeite gelukte het afd. Eindhoven bereid te vinden deze taak op zich te nemen. Het blijkt echter van korte duur. De hoeveelheid werk valt kennelijk tegen en reeds in 1959 gaat het Clichéfonds over naar de afd. Den Haag. De nieuwe beheerders pakken de zaak zeer energiek aan. Te energiek. Wel slagen zij er in de opbrengst van het Clichéfonds aanzienlijk te vergroten door het inkopen van zaden, doch het beleid is ondoorzichtig en controle op voorraden en verkopen wordt tegengewerkt. Wanneer dan de beheerders hun werk voor het Clichéfonds neerleggen en direkt daarna een partikuliere stichting voor zaadverkoop in het leven geroepen wordt, waardoor het Clichéfonds van Succulenta schade berokkend wordt, grijpt het Hoofdbestuur in. Het kan echter niet meer verhinderen dat de afd. Den Haag zich afscheidt als aparte vereniging. Zij, die Succulenta trouw blijven richten de nieuwe afd. Rijn- en Delfland op.

Nadat het Clichéfonds in 1964 was verzorgd door afd. Gooi- en Eemland nam in 1965 de heer Ruysch het beheer over, waarmee het voortbestaan van deze voor Succulenta zo belangrijke instelling was verzekerd; het maandblad behield zijn ekstra bron van inkomsten en de leden konden rekenen op goede zaden. De crisis was overwonnen, al zou hij nog lang zijn sporen nalaten. Wegens zijn verdienste als lid van de redaktiekommissie, lid van het Hoofd-

bestuur en voor het bevorderen van de liefhebberij in het algemeen wordt de heer C. Bommeljé in 1961 benoemd tot ere lid.

In 1962 wordt de heer H. v.d. Velde opgevolgd door het Heer B.K. Boom als redakteur. Dat jaar verschijnt het maandblad zonder omslag om porto te sparen. Het aantal pagina's neemt toe tot 190 per jaargang. De inhoud staat op hoog peil. Naast Nederlandse schrijvers - als H.W. de Boer, B.K. Boom, J.C. van Keppel - verschijnen van medio 1958 af veel nieuwbeschrijvingen van Fr. Ritter. Om het ledenbestand weer te vergroten wordt een propagandakommissie ingesteld. Het gevolg is, dat:

- in november 1962 een nummer van Succulenta verschijnt, dat tevens als handleiding dient voor de aanvangende liefhebber; 500 ekstra nummers worden gedrukt;
- in 1963 in het maandblad Statuten en Huishoudelijk Reglement worden afgedrukt; bovendien worden 1000 overdrukken gemaakt;
- in 1963 bestuursbijeenkomsten gehouden zullen worden.

Natuurlijk is het altijd moeilijk van dergelijke maatregelen het resultaat positief of negatief te beoordelen. Feit is, dat de in 1961 ingezette opgaande lijn, bleef.

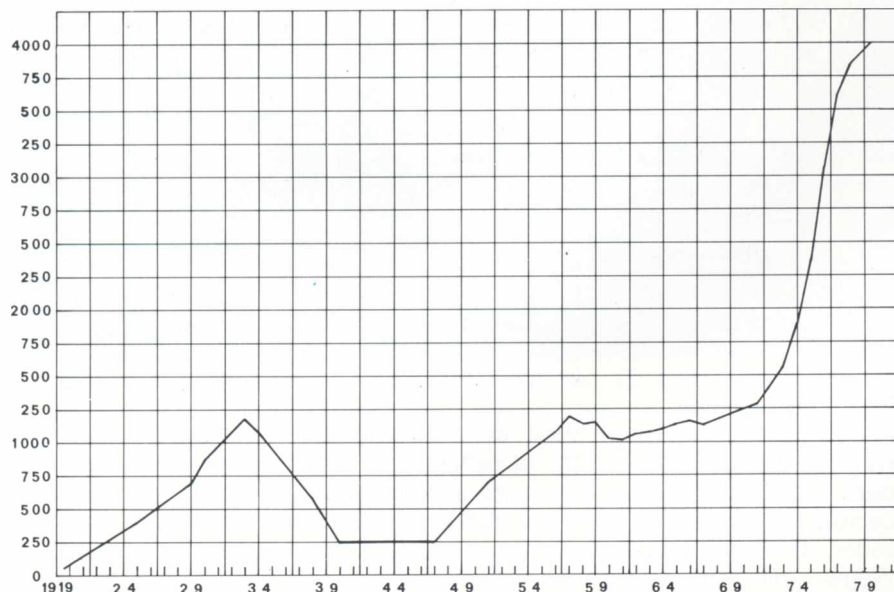
In 1963 bedankte mej. v.d. Thoorn als 2de sekretaresse en werd opgevolgd door Mevr. E.A.M. Verduin-de Bruyn.

Het beheer van de bibliotheek gaat over in handen van Mevr. H. Vriesendorp-van Aalderen.

Op 29 maart 1963 overleed de heer Uitewaal. Hij heeft niet alleen als redakteur het maandblad Succulenta bekenheid in de wereld gegeven, hij publiceerde ook veel in buitenlandse tijdschriften.

In 1965 geeft de heer Buining te kennen, dat hij het voorzitterschap wil

Grafische voorstelling van de groei van het ledental van Succulenta

neerleggen. Er is echter geen opvolger beschikbaar en na veel aandringen neemt hij nog eenmaal een ambtstermijn aan.

Na tot op hoge leeftijd nog voor Succulenta gewerkt te hebben, overleed op 25 juni 1965 Mej. J.J.E. v.d. Thoorn. Zij liet haar bibliotheek na aan Succulenta. De boeken, waarvan reeds in de bibliotheek een exemplaar aanwezig was, zijn aan liefhebbers verkocht en van de opbrengst is een speciaal nummer van Succulenta - november 1970 - uitgegeven te harer gedachtenis. De heer G.J. Mol treedt af als 2de voorzitter en wordt benoemd tot erelid van Succulenta. Hij krijgt deze onderscheiding in het bijzonder voor de bijdrage welke hij heeft geleverd aan het samenbrengen van de beide Succulenteverenigingen in 1947. Hij wordt opgevolgd door de heer H. van Beek.

Met ingang van januari 1966 treedt de heer G.D. Duursma in verband met zijn hoge leeftijd af als algemeen penningmeester, na de functie van 1947 af vervuld te hebben en van de oprichting van Succulenta af zeer actief voor de vereniging.

Zijn taak wordt overgenomen door de heer H. Hellendoorn.

Omdat de inning van de kontributie via de afdelingen altijd moeizaam verloopt, wordt op zijn voorstel van 1968 af de kontributie centraal geïnd.

Inderdaad blijkt dit een verbetering te zijn.

Als de heer W. Sterk op 1 januari 1968 het redacteurschap overneemt van de heer Boom, wijzigt tevens het uiterlijk van het maandblad: de foto's worden aflopend gedrukt en er worden andere lettertypes toegepast.

Op de Algemene Vergadering in 1968 legt de heer Buining het voorzitterschap van Succulenta neer. De na 1956 ingezette dalende lijn van het ledental is weer duidelijk in opgaande richting omgebogen. In dat jaar wordt het punt van december 1956 weer gepasseerd.

De vereniging heeft zich een naam verworven in het buitenland, niet in het minst dankzij vele publikaties van zijn hand in het maandblad.

Als waardering voor het vele werk, dat de heer Buining voor Succulenta verzet heeft, wordt hij benoemd tot erevoorzitter.

Zijn plaats op de voorzitterstoel wordt ingenomen door dhr. A.F.H. Blaauw. Nog een tweede trouwe vriend van Succulenta neemt die dag afscheid van het Dagelijks Bestuur: Mevr. J. Grullemans-van Berghem. Voor de fusie in 1947 reeds sekretaresse van "Cactussen en Vetplanten", bezette zij daarna dezelfde functie in "Succulenta".

Zij wordt opgevolgd door Mevr. E.A.M. Verduin-de Bruyn.

Als 2de sekretaris wordt de heer J. de Gast benoemd.

De heer J.L. de Slegte - nestor van de afdeling Rotterdam - wordt benoemd tot erelid.

In 1969 bestaat Succulenta 50 jaar. Deze gebeurtenis wordt gevierd met een kongres in Den Haag; sprekers zijn de heren Buining, Donald, Van Keppel en Rausch.

Helaas overlijdt enkele dagen daarvoor de heer G.D. Duursma, waardoor een ernstige schaduw op de feestelijke viering werd geworpen.

Na veel wikken en wegen werd per 1 januari 1969 het drukken van het maandblad bij Drukkerij Van Spijk ondergebracht; de drukkosten zijn er lager en men is er in staat kleurenplaten te drukken.

Jaargang 1969 brengt zes kleurenplaten, in 1970 komt er elke maand één. Het aantal pagina's stijgt tot boven 200.

De kontributie wordt verhoogd tot f 12,50.

Mevr. Vriesendorp legt het beheer van de bibliotheek neer; het wordt overgenomen door de heer H. Magnin.

In 1970 worden Statuten en Huishoudelijk Reglement herzien.

Vice-voorzitter H. van Beek wordt opgevolgd door de heer S.K. Bravenboer. Opnieuw lijkt de vereniging een gevoelig verlies door het overlijden van Dr. H.W. de Boer. Talrijk zijn zijn publikaties over Mesembryanthemums, zijn kennis dienaangaande was ook in het buitenland bekend. Jarenlang leverde hij een bijdrage aan het hoge peil van het maandblad. Zijn uitgebreide kollektie planten vermaakte hij aan het Succulentarium.

Eind 1970 neemt de heer Buining het redakteurschap van de heer Sterk over. De heer F.K.A. Noltee wordt 2e redakteur, speciaal voor de andere succulenten. De heer B.K. Boom wordt benoemd tot erelid. Talrijke artikelen publiceerde hij in het maandblad, waarvan hij ook redakteur was. Hij droeg veel bij aan de tot standkoming van het Succulentarium.

Na een oproep in het maandblad in mei 1971 schenken 64 leden uit Nederland, België en Duitsland ca. 950 planten en ca. 150 zaailingen voor het samenstellen van een geheel vernieuwde succulentenkollektie in de Botanische tuin van Steyl "Jochum Hof".

Op 26 november 1971 overlijdt de heer Mol.

De kontributie voor 1972 wordt geïnd door middel van een aksept-girokaart. Het aantal leden is boven 1500 gestegen. Later zou blijken, dat Succulenta aan het begin stond van een stormachtige groei, zodat deze aktie van de penningmeester juist op tijd is geschied.

In januari 1973 treedt de heer Buining als redakteur af. Hij gaat zich geheel wijden aan het uitwerken van de gegevens, welke hij op zijn drie reizen door Zuid-Amerika heeft verzameld. De heer F.K.A. Noltee volgt hem op in zijn functie, waarbij hij geassisteerd wordt door de heer A. de Graaf.

Na de Zuid-Amerikaanse reizen van de heer Buining is eerst de heer D.J. van Vliet op reis gegaan; de heer Noltee maakt tochten door Afrika en meerderen zullen volgen. Succulenta vaart er wel bij, niet alleen door goede artikelen en foto's in het maandblad, maar ook door talloze voordrachten op afdelingsbijeenkomsten. Vooral de nieuwbeschrijvingen, die in het maandblad worden gepubliceerd, zijn belangrijk. Zaden van nieuwe soorten komen in omloop.

30 December 1973 overlijdt de heer H. v.d. Velde, die juist op de Algemene Vergadering benoemd was tot erelid, in het bijzonder voor zijn werk als redakteur. In 1974 komt de Handleiding gereed, die door de heren De Graaf en Noltee voor Succulenta is samengesteld. Om deze aan alle nieuwe leden te kunnen uitreiken wordt een inschrijfgeld geheven.

Het boekje van Korevaar is uitverkocht. Een nieuwe uitgave zal worden voorbereid, maar algehele herziening acht men noodzakelijk.

De heer Blaauw treedt af als voorzitter. Hij wordt benoemd tot erelid.

De heer S.K. Bravenboer volgt hem op in zijn functie en de heer G.E.M. Uil wordt vice-voorzitter.

Het beheer van het Clichéfonds wordt door de heer G.J.M. Linssen overgenomen van de heer Ruysch.

Dankzij een energiek team zal in de eerstvolgende jaren de opbrengst van het Clichéfonds een belangrijke stijging vertonen.

Het ledental neemt snel toe, en daarmee ook het werk van het sekretariaat. Wanneer dan ook in 1975 mevr. Verduin besluit geen volgende ambtsperiode meer te aanvaarden, wordt de ledenadministratie van het sekretariaat afgesplitst en wordt de heer P. Dekker administrateur. Als algemeen sekretaris wordt de heer J. de Gast benoemd. Mevr. A. Boender-van der Molen wordt 2de sekretaresse. Na een zeer arbeidsintensieve periode van voorbereiding gaat in de loop van 1975 de diatheek van start. Beheerder wordt de heer H.M.S. Mevissen, die met een aantal leden uit de afdeling West-Brabant de diatheek heeft opge-

bouwd. Vele leden stelden dia's ter beschikking, die zijn ingeraamd, gesorteerd en gekatalogiseerd.

Het is voor Succulenta een groot verlies, wanneer op 9 mei 1976 - vlak voor de Algemene Vergadering - de heer A.F.H. Buining overlijdt.

Kenner van de cactussen als geen ander in Nederland, was hij van 1939 tot zijn dood actief in de vereniging, niet alleen in bestuurlijke zin, maar ook als publicist en graag gehoorde spreker. Het novemnummer - gewijd aan zijn nagedachtenis - bevat een necrologie door de heer A. de Graaf. Zijn naam zal blijven voortleven in het Buiningfonds via welke instelling Succulenta drukwerken uit zal geven.

Als eerste hierin zal de monografie "Discocactussen" verschijnen, waarvan de heer Buining het manuscript naliet.

In 1976 wordt het besluit genomen in elk maandblad één of meer pagina's te nieten, waarin bestuurs- en afdelingsmedelingen opgenomen zullen worden onder verantwoording van het sekretariaat. Dit betekende zonder veel ekstra kosten meer redactionele pagina's. Later worden daarin ook de advertenties geplaatst. Wanneer dan de laatste jaargangen 280 à 300 pagina's tellen, zijn dat redactionele pagina's.

Prettig voor de leden, maar een flinke kluit voor de redactie om te vullen. Gelukkig komen er steeds meer leden die de moed opbrengen kopij in te zenden.

In de najaarsvergadering van het Hoofdbestuur worden twee belangrijke besluiten genomen.

1. Het Dagelijks Bestuur wordt uitgebreid met twee leden, een 2e penningmeester - de heer J. Orlemans - en een algemeen bestuurslid - de heer J. Vostermans.
2. Ruilen zonder Huilen, een aktie die reeds jaren geleden begonnen was door de heer O.C. van Soldt Sr., wordt erkend als Succulenta-instelling. Hiermee is de vereniging wel laat, maar als de heer Van Soldt korte tijd later overlijdt, zal zijn werk in elk geval voortgezet worden.

Begin 1978 nemen een drietal leden uit Wageningen Ruilen zonder Huilen over. Beheerder wordt de heer H. Leusink.

15 Maart 1977 verliest Succulenta opnieuw een van de voormannen: de heer J.A. Janse. Zijn publikaties verschenen sinds 1935, eerst in "Cactussen en Vetplanten", na de fusie in "Succulenta". Ook in het buitenland heeft hij veel gepubliceerd.

Per 1 januari 1978 wordt overgegaan op een mechanische leden- en contributie-administratie. Met meer dan 4000 leden - al is het aantal leden volgens het jaarverslag minder, door bedanken aan het eind van het jaar en afvoeren wegens wanbetaling ligt het gemiddelde veel hoger - is er geen ontkomen meer aan. In juni 1977 vindt een redaktiewisseling plaats. Hoofdredakteur wordt de heer J.H. Defesche, waaraan in oktober de heer Th. Neutelings wordt toegevoegd als waarnemend redakteur.

Echinocereus longisetus var. albus n. comb.

W. STERK

De afgebeelde plant ontving ik als *Echinocereus* Lau 739 verzameld in Coahuila Mexico. Later is dit nummer vervangen door de naam *Echinocereus longisetus*. De plant wijkt voor wat de bedoorning betreft nogal af van de beschrijving en afbeelding van Engelmann van 1858. Deze heeft zeer lange naar beneden staande doorns waarvoor een lengte wordt opgegeven van $2\frac{1}{4}$ inches dus meer dan 5 cm. In deze beschrijving worden bloemen en vruchten als onbekend opgegeven.

In 1960 beschreef Backeberg *Echinocereus albus* een plant met niet naar benedenstaande doorns van hoogstens 1,5 cm lang en wit. Ook hiervan waren toen de bloemen en vruchten onbekend ook de herkomst was onbekend. Backeberg schrijft dat de plant door kortere meer glasachtige bedoorning van *E. longisetus* verschilt.

In 1962 geeft hij in deel VI van zijn boek *Die Cactaceae* een gekleurde af-

Echinocereus longisetus var. *albus*

beelding die hij van Cullmann ontving met de opmerking dat deze plant afkomstig is van de Laet. De kleur van de bloem is wat lichter dan van mijn foto, maar in de beschrijving zegt hij dat de bloem helderrood is met donkere middenstrepen op de bloemblaadjes en lichtgroene stempel. Dit klopt met mijn plant en daar de herkomst van mijn plant overeenkomt met die van *E. longisetus* van Engelmann meen ik dat we dit beter als een variëteit van deze soort kunnen benoemen dan als een afzonderlijke soort. Dat Engelmann in de vorige eeuw een plant waarvan de bloem onbekend was beschreef is te begrijpen. Het beschrijven van een plant van onbekende herkomst, waarvan bovendien de bloem niet bekend is lijkt me in deze tijd onjuist.

Daar de plant volop spruiten geeft zal er zeker in de toekomst wel aanbod van komen.

Mijn plant bloeit regelmatig en geeft ook zaad hoewel weinig. Of dit ook kiemt weet ik nog niet. De plant is niet geënt en staat bij mij al meer dan vijf jaar. Het is dus zeker geen moeilijke soort. De oorspronkelijke *E. longisetus* heb ik nog nooit gezien. Het is dus zeer goed mogelijk dat het een uiterste vorm is met zeer lange doorns. De hier afgebeelde plant heeft doorns tot ruim 2 cm, dus iets langer dan de door Backeberg beschreven plant. Ook staan enkele doorns soms iets naar beneden, hoewel niet zo duidelijk als bij de door Engelmann afgebeelde plant.

Waarschijnlijk zijn er voldoende exemplaren naar Europa gekomen om een verdere verspreiding en bestudering mogelijk te maken. Als iemand de oorspronkelijke *E. longisetus* kent of heeft, hoop ik dat hij daarover in dit blad, eens iets daarvan wil vertellen, liefst met foto.

Wevestraat 89, Stiphout post Helmond

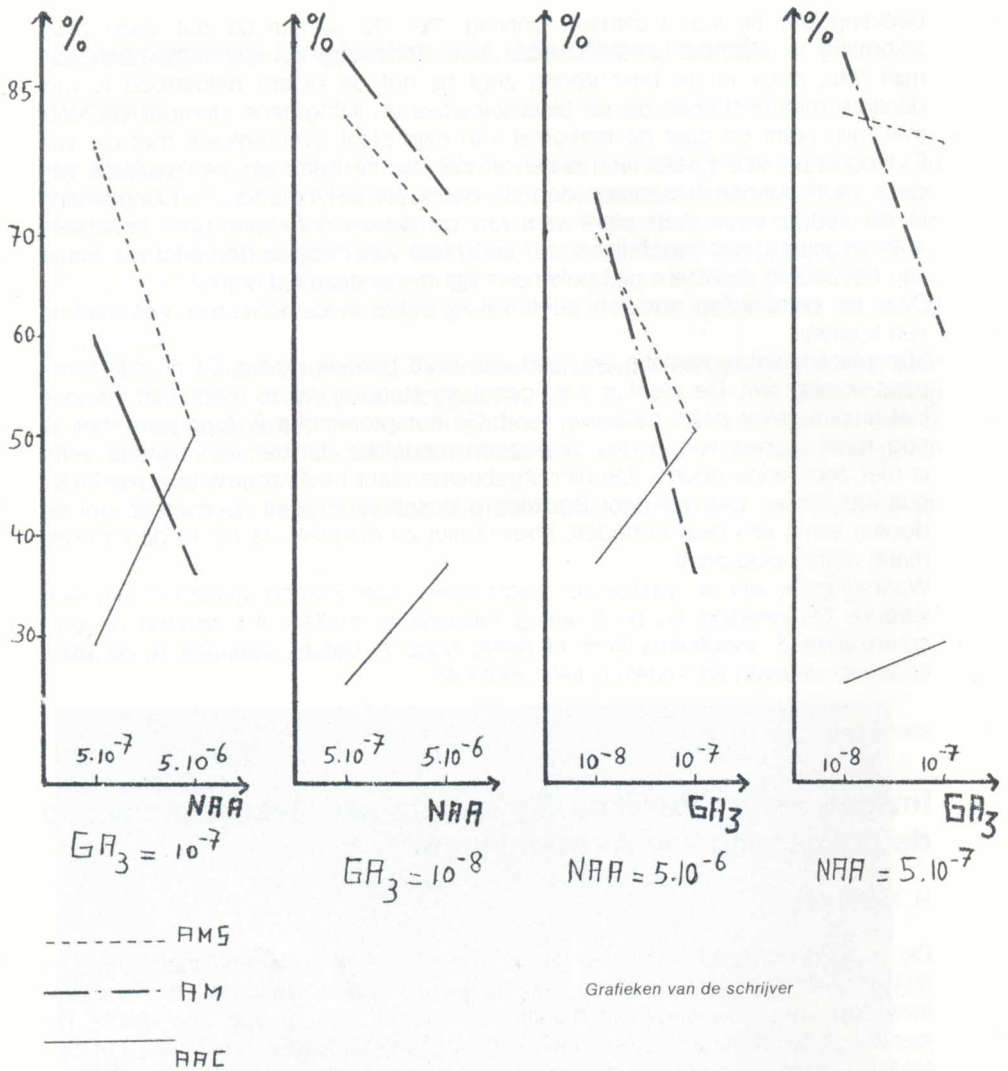
Invloed van gibberilline A₃ en alfa-naftaleenazijnzuur op de ontkieming van *Astrophytums*

H. MEIRLAEN

De werking en beschrijving van gibberilline A₃ (GA₃), en alfa-naftaleenazijnzuur (NAA), vaak verkocht onder de merknamen Rhizopon, Rootone en Transplantone, kan met terugvinden in het januarinummer, blz. 12 van Succulenta. Dit jaar heb ik het effect proberen na te gaan van **gelijktijdige** toediening van GA₃ en NAA in verschillende concentraties. Op 27 maart werden 500 zaden van *Astrophytum myriostigma* (AM), 500 zaden van *Astrophytum myriostigma* var. *strongylogonum* (AMS), en 1000 zaden van *Astrophytum asterias* x *Astrophytum capricorne* (AAC) als mede 200 zaden van een variëteit met een groen lichaam van *Astrophytum asterias* x *Astrophytum capricorne* (AACG) gezaaid. De eerste drie soorten werden opgedeeld in vijf groepen van 100, resp. 200 zaden, de laatste soort in twee groepen van 100 zaden. Alle zaden werden in plastic potjes gezaaid en in een verwarmd zaaitoestel geplaatst bij een temperatuur van 25 à 30°C. De zaaigrond bestond uit gelijke delen bladgrond, turf en rivierzand, ontsmet met een oplossing van 0,25% Captan.

Aan de zaaigrond werden dan volgende stoffen toegediend:

- groep 1: $5,10^{-6}$ kg/liter NAA en 10^{-7} kg/liter GA₃*
- groep 2: $5,10^{-6}$ kg/liter NAA en 10^{-8} kg/liter GA₃
- groep 3: $5,10^{-7}$ kg/liter NAA en 10^{-7} kg/liter GA₃
- groep 4: $5,10^{-7}$ kg/liter NAA en 10^{-8} kg/liter GA₃
- groep 5: niets

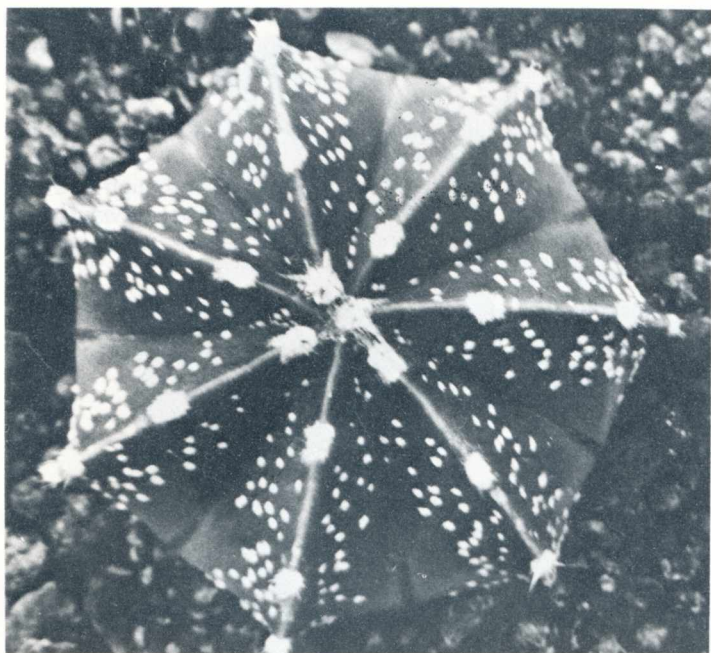

Bij de vierde soort (AACG) werd bij groep 0 $2 \cdot 10^{-6}$ kg/liter NAA en 10^{-6} kg/liter GA_3 , en bij groep 5 niets toegevoegd.

Al deze concentraties zijn berekend op de totale hoeveelheid water in de van elkaar gescheiden zaaiptotjes.

De derde dag verschenen de eerste kiemplantjes, en na twee weken kon ik de volgende kiemingspercentages noteren:

groep soort	0	1	2	3	4	5
AMS	-	50	70	79	83	60
AM	-	36	74	60	88	43
AAC	-	50	37	29	25	37
AACG	56	-	-	-	-	27

Boven: *A. asterias-hybride*, vergroting 2x

Beneden: *A. myriostigma* fa. *nudum* (ware grootte)

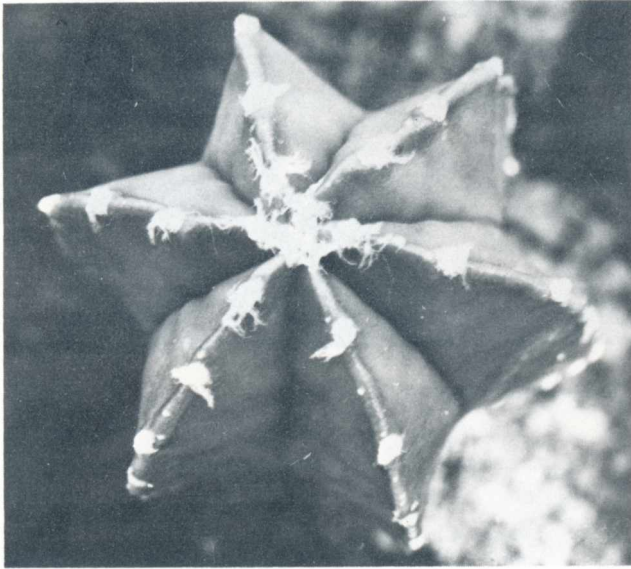

Het betreft hier NIET de volledige kiemingspercentages, daar er na twee weken nog een aanzienlijke hoeveelheid zaden ontkiemden (10 à 40%), ongeveer in dezelfde verhoudingen als hierboven, uitgezonderd voor de blanco's, waar een groter percentage nakomers te noteren viel.

Het verband tussen de concentratie van toegediend groeihormoon en het kiemingspercentage kan men uit de grafieken aflezen.

Opvallend is de gelijkenis tussen de resultaten van *A. myriostigma* en *A. myriostigma* var. *strongylogonum*, hetgeen gezien de nauwe verwantschap niet zo verwonderlijk is. Geheel verschillend hiervan is de reactie van *A. asterias* x *A. capricorne* op de toegediende groeiregulatoren.

Asterias myriostigma fa. *nudum* vergroting: 1/2 x

Foto's van de schrijver

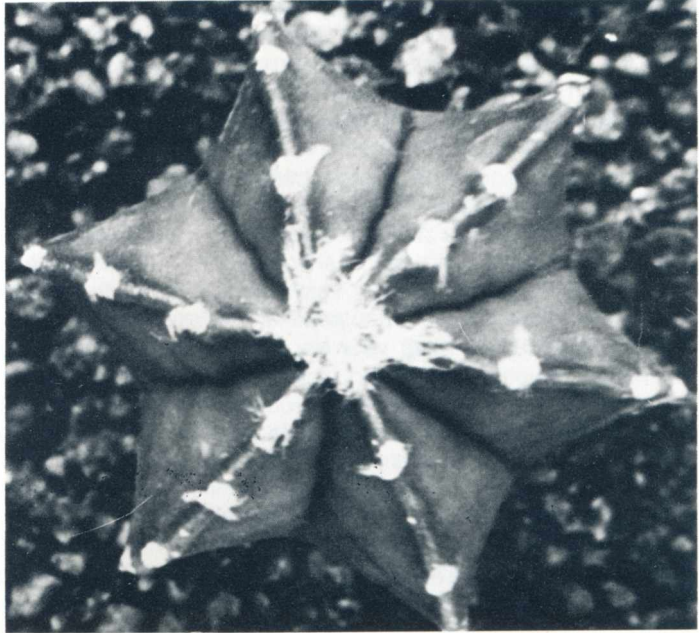
A. myriostigma var. *strongylogonum* vertoont een maximum en een minimum, beide statistisch van grote betekenis, bij resp. de laagste en de hoogste gebruikte concentraties GA₃ en NAA. *A. myriostigma* vertoont een maximale en een minimale piek, beide statistisch eveneens van grote betekenis, bij resp. de laagste en de hoogste gebruikte concentratie GA₃. Tevens kan men een verschuiving in positieve zin waarnemen bij lagere concentraties NAA.

Besluit: concentraties van 10⁻⁸ kg/liter GA₃ en 5.10⁻⁷ kg/liter NAA hebben een positieve invloed op de ontkieming van *A. myriostigma* en haar variëteit *strongylogonum*. Hogere concentraties leiden tot een minder gunstig resultaat, terwijl lagere misschien nog beter zijn.

Voor *A. asterias*, *A. capricorne* ligt de zaak geheel anders: lage concentraties NAA en GA₃ hebben een duidelijk negatieve invloed, die kleiner wordt bij grotere concentraties. Bij de hoogst gebruikte concentratie daartegenover valt een positieve invloed waar te nemen die misschien nog groter wordt bij hogere concentraties GA₃.

Uit deze proeven, en die van vorig jaar, kan men dus besluiten dat door gebruik van gibberelline A₃ en alfa-naftaleenazijnzuur goede resultaten bij *Astrophytums* kunnen bekomen worden. Gezien echter de verschillende soorten van eenzelfde geslacht reeds duidelijk verschillende concentraties groeiregulatoren

A. myriostigma
fa. nudum
(gedeelte)lijk
Vergroting: 2x

verlangen, raad ik het mijn medeliefhebbers ten zeerste af deze stoffen lukraak te gebruiken. Een vergelijkende proef is noodzakelijk om slechte resultaten te vermijden.

*Noot van de redactie: met $5,10^{-6}$ kg/liter bijvoorbeeld duidt de schrijver aan: 0,000 0051 kg opgelost in een liter water. Inplaats daarvan had de schrijver ook kunnen noteren: 5,1 mg/liter.

Literatuur:

Botany, Weier.
Plantenteelt in kweekbuizen, Pierik.
Pesticides-Subtle Promoters of Evolution, Symp. Biol. Hung. 12, Grant.
Chemistry of Pesticides, Melnikov.
Technical and Product Information, BIOCON limited, Ireland.

Aambeeldstraat 31-33, B-9000 Gent

IN MEMORIAM BROEDER WALFRIED

Op 8 november j.l. overleed plotseling het lid van onze afdeling Broeder Walfried. Vele jaren was hij lid van onze afdeling en van Succulenta. De laatste jaren had Broeder Walfried een slechte gezondheid. Hij werd 62 jaren oud. Broeder Walfried was een der trouwste bezoekers van onze afdelingsbijeenkomsten. Vaak zond hij planten naar "Ruilen zonder Huilen". Iedereen kon bij hem terecht voor raad. Hij was een verwoede Mammillaria-verzamelaar en zijn deskundigheid was groot. Vooral, sinds de laatste jaren zijn gezondheidstoestand slechter werd, waren de cactusen alles voor hem. In de afdeling zullen we Broeder Walfried missen: zijn aanwezigheid, zijn bescheidenheid en zijn vriendschap. Moge hij de rust gevonden hebben, die hij zocht.

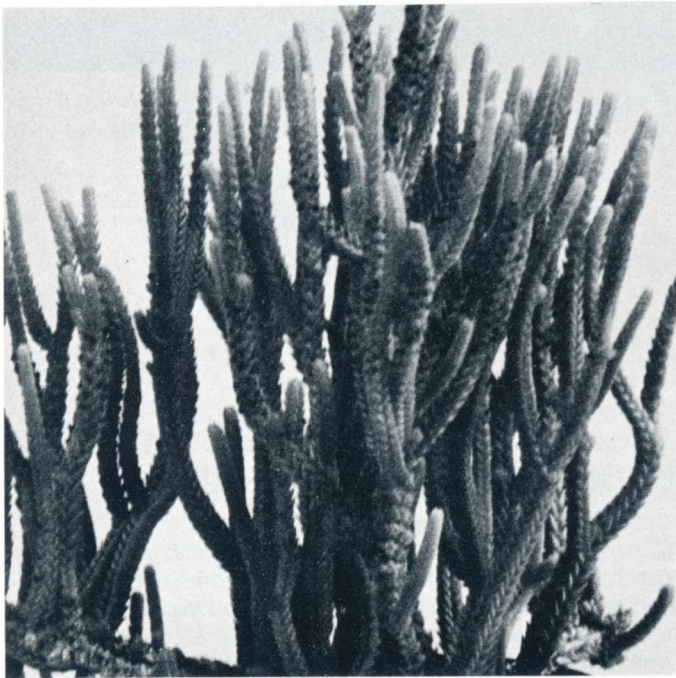
J.A. Schraets, secr. Afd. Noord- en Midden-Limburg

De Crassula's van onze collecties 3

B.K. BOOM

Crassula lycopodioides, C. muscosa, C. phyturus, C. pseudolycopodioides

De twee eerstgenoemde namen behoren bij misschien wel de meest in collecties voorkomende en meest populaire Crassula-soorten. Hoe dat komt, is me een raadsel, het zal wel veroorzaakt zijn door het feit, dat ze zo gemakkelijk te stekken zijn; ieder takje, dat van het plantje breekt, kan in korte tijd wortelen en opgroeien tot een volwassen plant. Ik vind er echter niet veel aan. Het zijn merendeels slordige groeiers, die tot ongeveer 30 cm hoog kunnen worden. Ook de bloei valt voor een liefhebber van mooibloeiende planten bar tegen. Die bloemen zijn klein, min of meer stervormig, ongeveer 2 mm in doorsnede; ze hebben een geelgroene kleur, die weinig afsteekt tegen het groen van de plant. Bovendien zitten ze in korte, okselstandige trosjes en merendeels onderin de plant.

Crassula muscosa cv. 'Lycopodioides'

De bekendste naam van die van het opschrift is *C. lycopodioides* en de planten, die daar toe behoren komen bijna steeds onder die naam voor. Maar voor de liefhebbers heb ik slecht nieuws in dit opzicht: die naam kan niet gehand-

haafd blijven. Het zou me te ver voeren en trouwens ook buiten het bestek van dit artikel liggen, uit te leggen, waarom deze naam gewijzigd moet worden in *C. muscosa* L. (1760). Deze oudste naam is steeds verkeerd geduid en werd dus voor een andere plant gebruikt. Maar TOELKEN heeft het nauwkeurig onderzocht en kwam tot bovenstaande conclusie. De naam *C. lycopodioides* Lam. is van 1786. Het is vervelend de naam te moeten veranderen, maar het kan niet anders, we zullen er aan moeten wennen.

Typisch voor deze soort zijn de kleine, meestal schub- tot priemvormige bladen, die gewoonlijk rechtop of schuin uitstaand zijn. In de oksels van de bladen vormen zich vaak okselknoppen, daarover straks meer. Ze zijn kruiswijs overstaand, wat evenwel niet altijd duidelijk tot zijn recht komt.

TOELKEN onderscheidt vier variëteiten, het is evenwel niet mogelijk de cultuurvormen, die wij in onze collecties hebben, daarbij onder te brengen. Daarom zie ik van een opgave van die variëteiten af, ze komen in cultuur niet (of nauwelijks) voor en ik beperk me tot de cultuurvariëteiten.

Allereerst moet de meest voorkomende vorm aan de beurt komen, een vorm die algemeen bekend staat als het 'Vetertje'. Hierbij zijn de vaak kaarsrecht opgaande stengels vrijwel onvertakt, alleen aan de voet kan men de vertakkingen vinden, waardoor de plant een regelmatig uiterlijk krijgt. De bladen staan in 4 reeksen boven elkaar en zitten dicht tegen de stengel aangedrukt, waardoor een stengel met bladen inderdaad iets op een schoenveter gaat lijken. Enige fantasie is daar wel voor nodig. Okselknoppen komen niet voor. In de natuur kan men dergelijke weinig vertakte planten ook aantreffen. Dit 'Vetertje' moet nu een naam hebben en ik noem deze *C. muscosa* L. cv. '*Lycopodioides*', dan gaat die bekende naam althans voor deze cultivar niet verloren. Er bestaat een bonte vorm van, waarbij de bladen langs de randen wit of lichtgrijs zijn, waardoor de plant een wat vaalwitte kleur krijgt. De naam hiervoor is: *C. muscosa* L. cv. '*Variiegata*'. Voornamelijk doordat de plantjes zo keurig rechtop groeien past deze cultivar goed in iedere collectie.

Dan is er nog de cv. '*Fragilis*', een opgaand plantje met zeer dunne stengels en kleine bladen, die dicht tegen de stengels liggen. Het geheel is lichtgroen en broos: de zeer dunne stengels breken gemakkelijk af. Het zijn sierlijke plantjes, evenals de vorige een plaats in de verzameling waard. Deze cultivar zouden we kunnen rekenen tot *C. muscosa* var. *parvula*, een in het wild groeiende variëteit.

Veel grover is cv. '*Purpusii*', een vrij sterk vertakte, forse plant met 4-6 mm lange, schuin uitstaande bladen, die aan de achterzijde sterk gewelfd zijn. Bekend is ook de cv. '*Monstrosa*' (syn. cv. '*Cristata*'), die zoals de naam al aangeeft een monsterlijk aanzien heeft; de stengels zijn in alle richtingen gedraaid, waardoor een misvormde plant is ontstaan. Deze cv. blijft laag en is dicht vertakt. Ondanks zijn lelijk voorkomen wordt hij vrij veel gekweekt en is hij in vele verzamelingen aan te treffen.

Ten slotte is er nog de naam *C. pseudolycopodioides*, waarvan eigenlijk niemand weet, wat daaronder moet worden verstaan. In de oorspronkelijke beschrijving, die helaas zeer kort is, staat, dat het een vorm is met veel okselknoppen. Welnu, dat komt zeer veel voor, er bestaan nauwelijks exemplaren zonder die okselknoppen. Naar mijn mening is deze naam gewoon een synoniem van *C. muscosa*; we doen het beste de naam *C. pseudolycopodioides* niet meer te gebruiken en op de etiketten, die die naam dragen te schrijven: *C. muscosa*. De reden, waarom ik deze naam hier toch noem, is, dat die nog in zo vele verzamelingen te vinden is.

Tot deze groep *Crassula*-soorten (ook wel *Tillaea* genoemd) behoort een vrij groot aantal soorten, maar op een enkele na is geen van alle in cultuur;

verscheidene lijken op *C. muscosa*.

Van die soorten is er maar één de moeite van het kweken waard. Veel is er niet aan en dat zal wel de reden zijn, dat die zelden in collecties te vinden is. Het betreft hier *C. phyturus* Mildbr. (1922) afkomstig van de omgeving van het Victoriameer in Centraal Afrika en daar pas in 1920 aangetroffen. Deze soort, die mogelijk behoort tot *C. schimperii* is niet hoger dan 10 cm, de stengels zijn eerst opgaand, maar ze vallen spoedig om. De bladen staan duidelijk in vier reeksen boven elkaar, maar niet zeer dicht opeen; ze zijn lijnvormig, 5-10 mm lang en ze staan horizontaal af of schuin naar boven. De bloemen lijken op die van *C. muscosa*. De aantrekkelijkheid van deze planten zit hem niet in de kleine geelgroene bloemen, maar het kunnen aardige plantjes worden, die weinig verzorging behoeven.

(wordt vervolgd)

Hoeverstein 298, Wageningen

Arrojadoa penicillata var. spinosior Buining et Brederoo, varietas nova

NOL BREDEROO en SJEF THEUNISSEN

Corpus columnare a basi ramosum; in catinga accumbentes rami ad 125 cm longi sunt, maxime 1 cm diametientes et sub ipso cephalio ad 2 cm crassi, virides sunt radicibus ramosis; cephalium ad 3 cm diametitur sed primo in altitudine 75-100 cm enascitur, pilis albis bombycinis et saetis rubro-brunneis ad 3,5 cm longis instructum est. **Costae** 9,4 mm inter se distant. **Areolae** in costa 3-7 mm inter se distantes ovales sunt, 2 mm longae et 1,5 mm latae; veteres pilis tomentosis griseis instructae in acumine pilos flavos et lanosos habent et bin parte infima nonnullos pilulos griseos dependentes; novae totae pilis tomentosis albo-flavis tectae sunt et in parte infima pilos griseos dependentes habent qui pili 3 mm longi sunt. **Spinae**: ad 8 centrales 7-17 mm longae sunt, supremae flavae, infimae cornucoloratae, omnes aciculares et radiantes; ad 11 marginales 5-10 mm longae sunt, radiantes in circuito areolae, supremae flavescentes acumine brunneo, infimae cornucoloratae, tenuissimae; spinae marginales cephalii in fasciculis de 15-17 sunt, fortissimae ad 12 mm longae, omnes saggroseae.

Flores gracile infundibuliformes, 26 mm longi, in apertura maxima 17 mm lati sunt, roseo-rubri, nudi, ventriformiter crassati in altitudine camerae nectariae; pericarpellum 4,5 mm longum est, 2,5 mm latum, aliquo conicum, nudum, albo-roseum; receptaculum 15 mm longum latitudine maxima 5 mm, roseo-rubrum, sparsis squamulis carnosius 4 mm longis et 0,75 mm latis instructum est; folia perianthii transeuntia 7 mm longa et in basi 2 mm lata sunt, lanceolata, carnosia, intrinsecus concava, extrinsecus convexa, tenuissime papillosa; folia perianthii exteriora 7 mm longa, 3 mm lata, oblonga, locatim tenue dentata, carnosia, roseo-rubra; interiora 6,5 mm longa, 1,5 mm lata, lanceolata, margine paulo undato, tenuissima, roseo-rubra; camera nectaria 4 mm longa est, 4,5 mm lata, aliquo rectangularis, glandulae nectariae parietales sunt et ad 3 mm longae; caverna seminifera 2 mm longa et 3 mm lata est, triangularis; ovula parietalia in fasciculis de 3-4 sunt, funiculi longiores et tennes; stamina primaria 11 mm longa sunt, in basi 0,5 mm lata et inter se connata, vitiformia, ad pistillum accumbentia et in pariete receptaculi anulum clausum et prominens formantia, antherae flavae 0,75 mm longae filulo tenui cum filamentis coniunctae sunt; stamina secundaria minime in 5 coronis, infima 9 mm longa, suprema 4 mm longa, antherae flavae 0,5 mm longae filulo tenui cum filamentis coniunctae sunt; pistillum album 11 mm longum 4 stigmatibus 1,5 mm longis, albo-flavis, penicillatis et papillosis instructum est.

Fructus bacca est, 13 mm longus, 10 mm latus, extrinsecus finditur; tres partes infimae purpureae sunt, quarta pars suprema atro-rubra est. **Semen** galeiforme nitide atrum 1,1 mm longum et 0,8 mm latum, planius est; testa tuberculis planioribus rotundis ad quinquangularibus instructa est, quae tubercula in locis ubi inter se tangunt scrobulas rotundas et tennes habent; praeter marginem hili tubercula planiora sunt; pecten non visibile est, hilum ovale et basale 0,4 mm longum est margine dentato et micropylam funiculumque includens; micropyla et funiculus paulo despressi sunt; textura hili sub-ochrea est; embryo hamatum est, perispermium deest, cotyledones bene

discernuntur. **Habitat** 30 Km in occidentem Itoabim, in meridiem Rio Jequitinhonha, Minas Gerais, Brasilia. **Holotypus** in Herbario Rheno-Traiecti sub nr. H 113. (spinosior = dichter bedoord).

Plant zuilvormig, vanaf de voet vertakt en leunend in de catinga; de takken zijn ongeveer 125 cm lang, hoogstens 1 cm in doorsnee, de stengels worden vlak onder het cephalium tot 2 cm dik, ze zijn groen en hebben vertakte wortels; het cephalium ontstaat eerst op een hoogte van 75-100 cm, het heeft een doorsnee van 3 cm en is voorzien van witte, zijdeachtige haren en rood-bruine borstels, die tot 3½ cm lang worden.

De 9 ribben staan 4 mm van elkaar.

De areolen staan op de rib 3-7 mm van elkaar, ze zijn ovaal, 2 mm lang en 1,5 mm breed; de oude areolen hebben grijze viltharen, op de top dragen zij gele, wollige haren en aan de onderzijde enkele neerhangende grijze haartjes; de jonge areolen zijn geheel bedekt met geelwitte viltharen, terwijl zich aan de onderzijde neerhangende grijze haren bevinden van circa 3 mm lang.

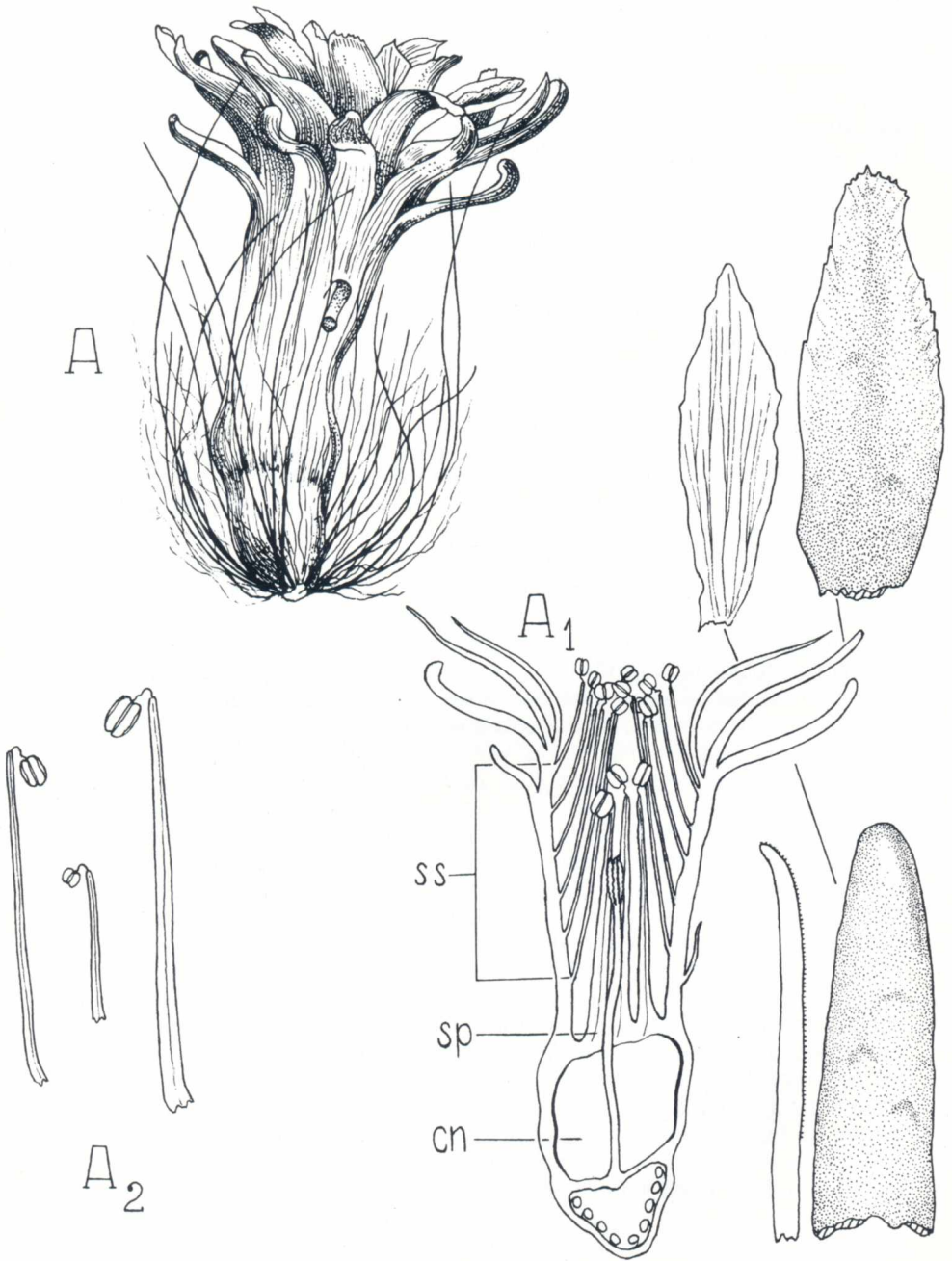
Er zijn circa 8 middendoorns, 7-17 mm lang, de bovenste geel, de onderste hoornkleurig, ze zijn allemaal naaldvormig en stralend ingeplant; de circa 11 randoorns zijn 5-10 mm lang en zijn stralend ingeplant langs de omtrek van de areool, de bovenste geelachtig met bruine punt, de onderste hoornkleurig, ze zijn zeer fijn; de randoorns van het cephalium staan in bundels van 15-17 stuks, de sterkst ontwikkelde zijn circa 12 cm lang, ze zijn alle lichtgrijs.

De bloem is slank trechtervormig, 26 mm lang en indien geheel geopend 17 mm breed, roze-rood, kaal, ter hoogte van de nektarkamer buikvormig verdikt; het pericarpellum is 4,5 mm lang en 2,5 mm breed, enigszins conisch, kaal en wit-roze; het receptaculum is 15 mm lang, de grootste breedte is 5 mm, de kleur is roze-rood en het is bezet met een enkel vlezig schubje dat tot 4 mm lang en 0,75 mm breed is; de overgangsporianthbladeren zijn 7 mm lang, 2 mm breed aan de basis, lancetvormig, vlezig, van binnen hol en van buiten bol, de top is rond en de epidermis bezet met zeer fijne papillen; de buitenste bloembladeren zijn 7 mm lang, 3 mm breed, langwerpig, plaatselijk fijn getand, vlezig, roze-rood; de binnenste bloembladeren zijn 6,5 mm lang, 1,5 mm breed, lancetvormig, vliedun, roze-rood met een iets gegolfde rand; de nektarkamer is 4 mm lang en 4,5 mm breed, enigszins rechthoekig; de nektarklieren zijn wandstandig en circa 3 mm lang; de zaadholte is 2 mm lang, 3 mm breed, driehoekig; de zaadknoppen zijn wandstandig en staan in bundels van 3-4 bij elkaar, de navelstrengen zijn vrij lang en dun; de primaire meeldraden zijn 11 mm lang, aan de basis 0,5 mm breed, en met elkaar vergroeid, lintvormig, aanliggend tegen de stamper en zij vormen een gesloten vooruitspringende ring op de wand van het receptaculum, de helmknoppen zijn geel, 0,75 mm lang en door een fijn draadje met de helmdraad verbonden; de secundaire meeldraden staan in minstens 5 kransen, de onderste zijn 9 mm lang, de bovenste 4 mm, de helmknopjes zijn geel, 0,5 mm lang en door een fijn draadje met de helmdraad verbonden; de stamper is 11 cm lang, wit en heeft 4 stempellobben die 1,5 mm lang, geelwit, penseelvormig en met papillen bezet zijn.

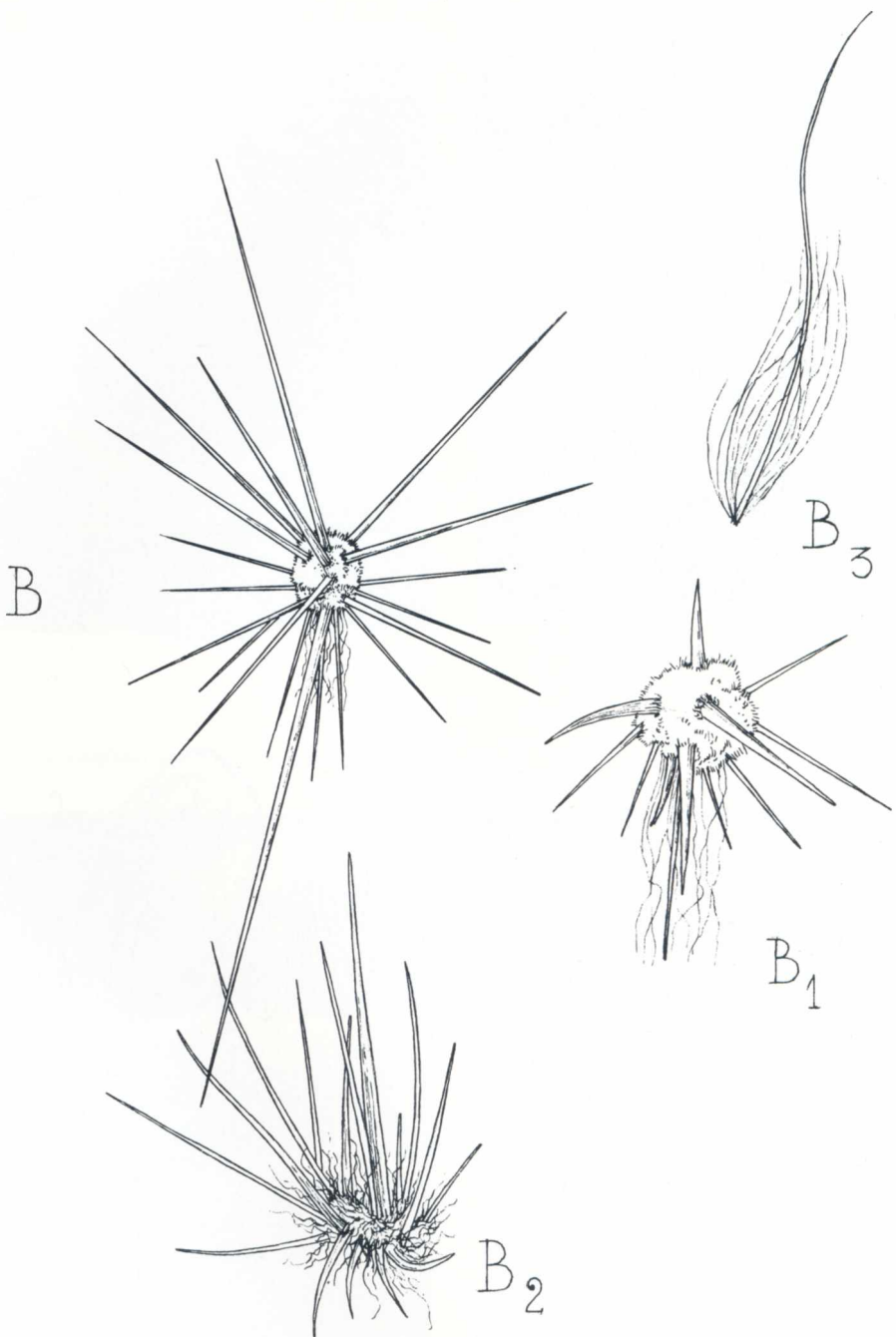
De vrucht is een bes van 13 mm lengte en 10 mm breedte, zij springt aan de buitenkant open, het onderste 3/4 deel is purperrood, het bovenste 1/4 deel is donkerrood.

Het zaad is helmvormig, glanzend zwart, 1,1 mm lang en 0,8 mm breed, tamelijk plat; de testa is bezet met ronde tot 5-hoekige, vrij platte knobbeltjes die op de raakpunten ronde ondiepe kuiltjes vertonen; langs de hilumrand zijn de knobbeltjes vlakker, de kam is niet zichtbaar aanwezig; het hilum is ovaal, basaal, 0,4 mm lang, met getande rand en het omvat de micropyle en de funiculus, die beide iets verdiept zijn; het hilumweefsel is licht-oker; het embryo

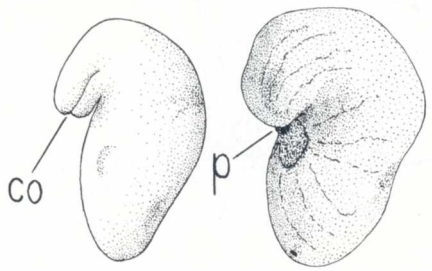
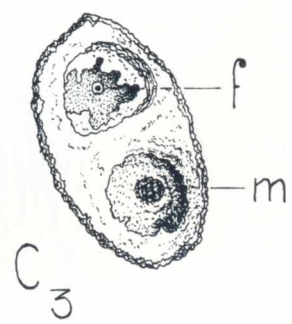
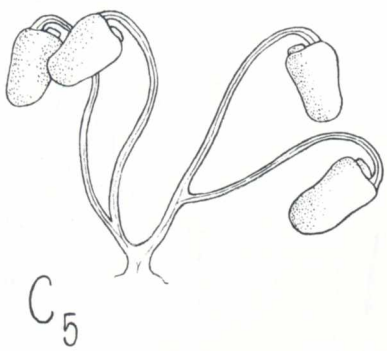
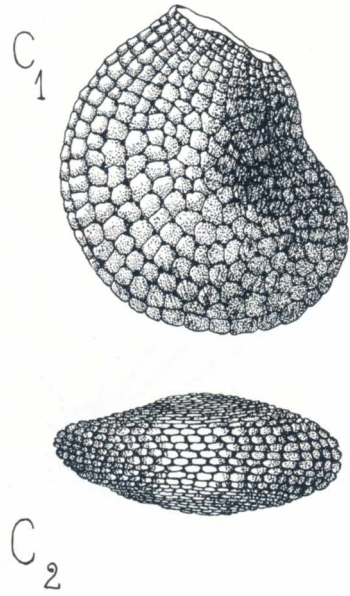
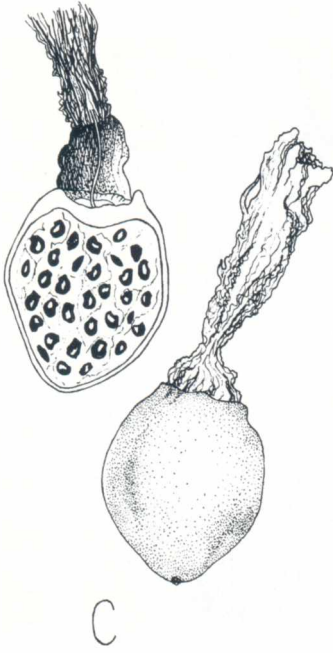

- A = bloem met cephaliumharen en borstels
 A₁ = bloemsede met perianthbladeren
     ss = secundaire meeldraden
     sp = primaire meeldraden
     cn = nektarkamer
 A₂ = rechts: primaire meeldraad
     = midden en links: secundaire meeldraden

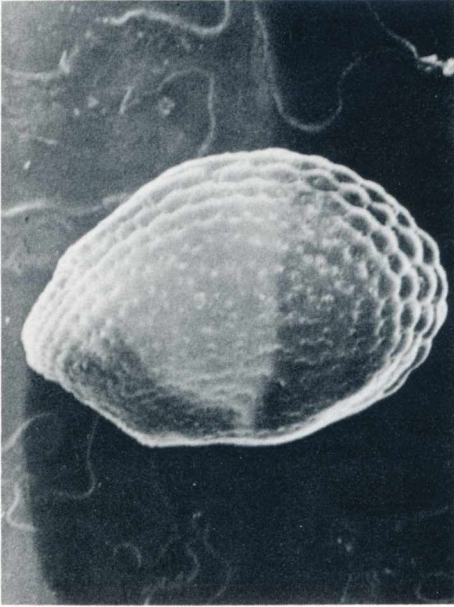
- B = oude doornareool
- B1 = jonge doornareool
- B2 = doornbundel aan de rand van het cephalium
- B3 = cephaliumborstel en haren

Tekeningen: N. Brederoo

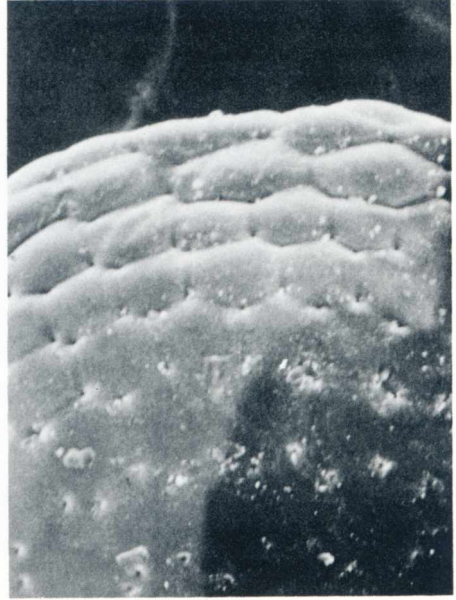

- C = vrucht met bloemrest en doorsnede
- C1 = zaad
- C2 = zaad vanaf de rugzijde gezien
- C3 = hilumzijde f=funiculus m=micropyle
- C4 = links: embryo geheel vrij gemaakt
- co = cotylen
- rechts: embryo met binnenste zaadhuid
- p = lege perispermzak

vergroting 60x

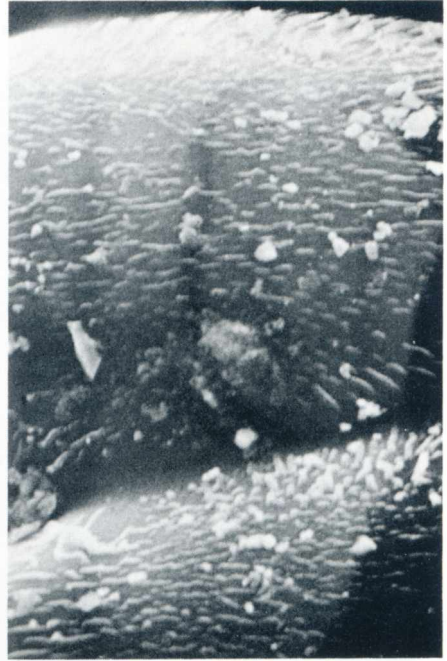

vergroting 180x

Raster Electronen Microskoopnamen van Arrojadoa H113

vergroting 600x

vergroting 1800

Vrucht van *Arrojodoa penicillata* H113

Foto's A. Buining

Arrojodoa penicillata H113 10 km westelijk v. Itoabin

is haakvormig, perispermium ontbreekt en de cotylen zijn goed zichtbaar. Vindplaats: 30 km ten westen van Itoabim, ten zuiden van de Rio Jequitinhonha, Minas Gerais, Brazilië. Herbariummateriaal is gedeponeerd in Utrecht onder nummer H 113.

Lange tijd is gedacht, dat deze plant de door Gürke beschreven *Cereus penicillatus* was, de latere *Arrojadoa penicillata* (Gürke) Br. and R. Daarom is onder het veldnummer H 113 (of HU 113) deze plant ook verspreid onder deze, bij nader inzien, foutieve naam. Pas toen Albert Buining tijdens zijn laatste expeditie op de door Gürke vermelde plaats inderdaad een *Arrojadoa* vond, die voorzien werd van het nummer H 449, ging hij twifelen aan de juiste benaming van de eerder gevonden H 113. Het feit, dat hij het concept voor een beschrijving reeds gereed had liggen, tezamen met het feit dat beide species duidelijk van elkaar te onderscheiden zijn, rechtvaardigen de bovenstaande beschrijving naar onze mening.

Vergelijkingstabel:

Arrojadoa penicillata H 449

Arrojadoa penicillata var. *spinosior*
H 113

Takken: tot 2 m lang

12-14 mm doorsnee

Cephalium: 3-3,5 cm doorsnee

Verdikking onder cephalium tot 2,5 cm

Ribben: 11, plm. 3 mm van elkaar

Areolen: op de rib 13 mm van elkaar

Middendoorns: 1, 20-25 mm lang

Randdoorns: 8 à 9, 3-7 mm lang

Cephaliumborstels tot 30 mm lang,
roodbruin

tot 125 cm lang

hoogstens 10 mm doorsnee

3 cm doorsnee

tot 2 cm

9, plm. 4 mm van elkaar

op de rib 3-7 mm van elkaar

8, 7-17 mm lang

11, 5-10 mm lang

tot 35 mm lang, roodbruin

Gillis Steltmanstraat 38, 1067 NP Amsterdam

Vierschaaarstraat 23, 4751 RR Oud-Gastel

TIJDSCHRIFTEN

Kakteen und andere Sukkulenten

Januari 1979

Kurt Schreier schenkt aandacht aan cactussen en vetplanten die in Mexico als nieuwe soorten zijn gevonden of na langere tijd terug zijn gevonden. De gebruikelijke nieuwbeschrijving is van Gerhard Frank en Alfred Lau en gewijd aan *Turbinicarpus flaviflorus*. Hoe de niet zo gemakkelijk te vermeerderen *Didiera madagascariensis* met enige hulp tot grotere aantallen kan toenemen vertellen ons Werner Rauh en Werner Dinklage. Ewald Kleiner legt het verband tussen lichtintensiteit, vochtigheid en temperatuur enerzijds en het verschijnsel van de winterbloeiende succulenten anderzijds. Guenther Fritz vergelijkt *Rebutia heliosa* met 2 vormen van *Rebutia albopectinata*. Van Werner Reppenhagen komen we te weten welke *Opuntia*'s en andere Cactussen op Haïti voorkomen.

Februari 1979

De nieuwe *Gymnocalycium achirasense* wordt beschreven door Hans Till en Stefan Schatzl. In een interessante korte bijdrage legt Ewald Kleiner de vraag voor, of in de toekomst wellicht microben ingezet kunnen worden ter bestrijding van insecten. Opnieuw wordt de aandacht gevraagd voor *Anacampseros rufescens*, nu door Philipp Gruenewald. Werner Reppenhagen sluit zijn bijdrage over de cactusflora op Haïti af. Dat je ook als flatbewoner op het balkon met redelijk succes cactussen kunt kweken maakt Willi Tschanz in een korte bijdrage duidelijk. Detlef Peukert en Christel Gatermann leveren een wetenschappelijke bijdrage om de vorming van kurkvlekken op *Epiphyten* te verklaren. Heinz-Dieter Reineke brengt verslag uit welke planten hij vond op een tocht door het Rayones-dal in Mexico, terwijl Claus Doffing opnieuw aandacht vraagt voor het ruilen van stuifmeel om zaad te winnen van zelfsteriele planten. In een 2e bijdrage over dit onderwerp stelt Ewald Kleiner een aantal winterbloeiende succulenten voor. Werner van Heek vraagt aandacht voor de uit Cuba

afkomstige *Melocactus matanzanus*. Dat er in het afgegraaasde Mexico misschien toch nog nieuwe soorten voorkomen laat Werner Krasucka zien aan de hand van *Mammillaria BK 100*. Beatrice Potocki heeft een diepgaande studie gemaakt van allerlei schadelijk ongedierte, waarbij zij het spoor terug volgt tot 1809 VOOR Christus.

Maart 1979

Lothar Diers opent dit nummer met de beschrijving van de reeds in het vorige nummer besproken *BK 100* onder de naam *Mammillaria beiselii*. Een tweede nieuwbeschrijving van de hand van Werner Reppenhausen is gewijd aan *Mammillaria ascensionis*. Kultuurervaringen met *Colorado mesae-verdae* worden besproken door Wolfgang Heyer, terwijl Joerg Piltz naar aanleiding van veldstudies *Gymnocalycium valnicekianum* met zijn diverse vormen en synoniemen onder de loupe neemt. Franz Strigl vraagt speciale aandacht voor *Escobaria nellieae*, Heimo Friedrich legt de lezers de vraag voor of *Lobivia* met *Echinopsis* en *Chamaecereus* gekruist kan worden of niet. Hij vraagt de lezers hem voor wetenschappelijke doeleinden waarnemingen op dit gebied bekend te maken. Ewald Kleiner bespreekt een nieuwe reeks winterbloeiers onder de succulenten en het nummer besluit met een bijdrage over *Soehrensia oreopepon* van Christoph Wawrzik.

April 1979

Werner Reppenhausen en Alfred Lau stellen de nieuwe *Mammillaria rubrograndis* voor. Kurt Schreier voorziet het artikel over nieuw ontdekte Succulenten in Mexico uit het Januari-nummer van kritische kanttekeningen. In een korte bijdrage bespreken Klaus Wagner en Michael Haude *Echinocereus hempelii*. Of *Echinocereus delaetii* werkelijk zo'n slechte bloeier is als vaak beweerd wordt vraagt Heinz Wery zich af, terwijl Gordon Rowley een bijdrage levert over een kamvorm en een gemarmerd exemplaar van *Pachypodium lameri*. Beatrice Potocki zet haar historisch onderzoek naar bestrijdingsmiddelen voort en Olga Chudovska beschrijft een nieuwe methode om bladsucculenten te conserveren. Dieter Hönig herdenkt de in januari overleden Dr. Hans Herre. Wat er zoal te beleven is op de groeiplaatsen van *Astrophytum ornatum* wordt besproken door Hans Fittkau, waarna Michael Streeb over zijn ervaringen met een kas van plastic folie verslag uitbrengt. Het nummer sluit met een korte bijdrage van David Brewerton over *Graptopetalum filiferum*.

Mei 1979

Onder de naam *Weingartia kargliana* beschrijft Walter Rausch een nieuwe soort uit de *Neumanniana* groep. Olga Chudovska laat zien, dat haar nieuwe conserveringsmethode ook bruikbaar is voor stam-succulenten. In woord en beeld stelt Manfred Arnold ons *Akersia roseiflora* voor. Hans Krainz herdenkt de op 7 februari overleden Franz Buxbaum. In vogelvlucht laat Udo Köhler, zelf bijna 50 jaar lid van de DKG, de gebeurtenissen van de laatste 30 jaar de revue passeren, zoals het feit, dat de DKG in 1949 opnieuw werd opgericht. Josef Busek schenkt aandacht aan het niet zo gemakkelijke geslacht *Sclerocactus*. Gerhard Wippich laat zijn gedachten gaan over het kweken van niet epifytische cactussen zonder aarde in de open lucht. Een van de grootste *Astrophyten* kenners, Otakar Sadovsky, vertelt iets over monstreuze vormen in dit geslacht. De echte *Notocactus mueller-moelleri* wordt aan de lezers voorgesteld door Maurizio Capponi. Hoe en wanneer we het beste kunnen verspenen probeert Ewald Kleiner ons duidelijk te maken. Karl Eckert vraagt aandacht voor de oranje bloeiende *Helianthocereus huascha*. Dat *Pachypodium lameri* wel degelijk bloeien kan bewijst Rudolf Schmied aan de hand van een foto, terwijl Ron Ginns en Helmut Broogh laten zien dat men veel plezier kan beleven aan *Scilla's* en *Ledebouria's*. Tenslotte stelt Philip Grünwald een afbeelding van een *Wilcoxia* voor met een redelijk uitvoerige beschrijving en nodigt de lezers uit hem aan de soortnaam te helpen.

J. Theunissen, Vierschaarstr. 23, Oud Gastel

Rectificatie

Op bldz. 277 van het novembernummer 1979 moet de titel van het artikel van H. Hartmann luiden: **De naam *Argyroderma ovale* L. Bol enz.**

Op bldz. 281 bij de Literatuur moet Hartmann H., 1979 veranderd worden in Hartmann H., 1978.

INHOUD:

Introductie van het nieuwe jaar - L. van Kampen	2
Van de Redactie - Redactie	2
Navajoa fickeisenii - Th. Neutelings	4
60 jaar Succulenta (III) - J. de Gast	7
Echinocereus longisetus var. albatrus n. comb. - W. Sterk	12
Invloed van gibberilline A3 en alfa - alfa-naftaleenazijnzuur op de ontkieming van Astrophytums - H. Meirlaen	13
In Memoriam broeder Walfried - J.A. Schraets	17
De Crassula's van onze collecties 3 - B.K. Boom	18
Arrojadoa penicillata var. spinosior - Buijing en Brederoo	
varietas nova - N. Brederoo en Sjet Theunissen	20
Tijdschriften - J. Theunissen	28
Rectificatie	28